

KONKURENTSIAMET

Pr Ülle Madise
Õiguskantsler
Õiguskantsleri Kantselei
Kohtu 8
15193 Tallinn
E-post: info@oiguskantsler.ee

Teie 19.12.2023 nr 7-7/231785/2306488

Meie 29.01.2024 nr 7-16/2023-760-2

Vastus selgitustaotlusele elektrikatkestused ja võrguteenuse toimepidevus Elektrilevi OÜ jaotusvõrgus

Lugupeetud Ülle Madise

19.12.2023 pöördusite Kliimaministeeriumi, Konkurentsiameti ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti poole seoses asjaoluga, et jaotusvõrguettevõtja Elektrilevi OÜ teeninduspiirkonnas on viimasel ajal olnud palju elektrivarustuse katkestusi, mis on põhjustatud rikestest elektrivõrgus ja mille kõrvaldamine võtab aega. Samuti on kurdetud, et võrguettevõtja ei anna piisavalt teavet rikete kestuse, põhjuste ega nende kõrvaldamise eeldatava aja kohta. Inimesed pole rahul kliendisuhtluse kvaliteediga: infotelefonile helistamisel satutakse pikka ootejärjekorda, infotelefonilt ei saa teavet ning teabe jagamiseks loodud infosüsteem Maru ei toimi õigesti, näiteks kuvatakse seal rikete teated sageli vale kuupäevaga. Inimeste pahameel on õigustatud. Elektrienergia ja selle katkematu kasutamise võimalus on seotud mitmete põhiõigustega.

Erinevatele elektrivaldkondade õigusaktidest tulenevatele jaotusvõrguettevõtja ning Konkurentsiameti kohustustele ja pädevustele viidates soovite ametilt vastust küsimustele, millele vastame järgnevalt:

- 1) Kas Elektrilevi OÜ täidab talle õigusaktidega pandud ülesandeid nõuetekohaselt?*
- 2) Kas Elektrilevi OÜ on võimeline täitma võrgu korrashoiu ja arendamise kohustust? Kas võrguettevõtjal on oma ülesannete täitmiseks vajalikud ressursid: inimesed, raha ja tehnilised vahendid, nagu näeb ette ELTS § 18 lõige 5? Kui ei ole, siis milliseid abinõusid Konkurentsiamet rakendab olukorra parandamiseks?*

Konkurentsiamet tuvastas 2023.a oktoobrikuus Elektrilevi OÜ suhtes algatatud järelevalvemenetluse tulemusena, et ettevõtja ei ole talle õigusaktidega pandud ülesandeid täitnud nõuetekohaselt. Läbiviidud järelevalvemenetluse käigus leiti mitmeid puudusi võrguühenduse katkestamise likvideerimise protsessis ja kriisijuhtimises. Samuti tuvastati, et Elektrilevi OÜ juhtimiskeskuses on ressursipuudus ning lisaks puudub piisav võimekus automaatselt tuvastada rikkeid peamiselt madalpingevõrgus ning väikeses osas keskpingevõrgus. Seetõttu on elektrikatkestuse algusaja määramine ebatäpne ning sellest tulenevalt võib tarbija võrgutasu vähendamise suurus teatud juhtudel tegelikkusest väiksem olla. Menetluse käigus leidis kinnitust, et kuigi Elektrilevi OÜ on astunud vajalikke samme katkestuste likvideerimise poole ja on kriisijuhtimise protsesse parandanud võrreldes 2022.

aasta detsembriga, mil toimusid võrguühenduse ulatuslikud katkestused Saare maakonnas, on jätkuvalt kriisisituatsioonide lahendamise kitsaskohtadeks kriisiolukorra meetmete raamistiku puudumine raamlepingutes, mille tõttu on rikkemeeskondade operatiivsem kaasamine vahel keerulisem.

22.12.2023 tegi Konkurentsiamet Elektrilevi OÜ-le tuvastatud puudustest lähtudes ettekirjutuse, mille ärisaladuseta versioon on kättesaadav Konkurentsiameti dokumendiregistris <https://adr.rik.ee/ka/dokument/14985580>

Ettekirjutusega kohustas Konkurentsiamet Elektrilevi OÜ-d:

1. Töötama viivitamatult välja tegevuskava rikete likvideerimise töid teostavate meeskondade ning juhtimiskeskuse ressursipuuduse leevendamiseks ning esitama selle Konkurentsiametile hiljemalt 01.02.2024.
2. Informeerima viivitamatult Elektrilevi OÜ võrgu elektritarbijaid, et Elektrilevi OÜ-l puudub võimekus madalpingerikkeid (osaliselt ka keskpingerikkeid) automaatselt tuvastada ja sellest, et eeltoodud rikete puhul toimub katkestuse alguse fikseerimine ja katkestuse kõrvaldamise aja arvestamine alates hetkest, kui Elektrilevi OÜ on sellest teada saanud.
3. Kriitiliselt üle vaatama hiljemalt 15.01.2024 tarbijate hulga, kellel katkestuste tõttu vähendatakse võrgutasusid, võttes arvesse Harju maakonnas perioodil 07.10-08.10.2023 ja 07.10.2023 kogu Lääne maakonnas toimunud võrguühenduse katkestusi ning vastavalt sellele vähendada võrgutasusid.
4. Töötama välja tegevuskava kriisiolukorras võrgukatkestuste likvideerimistöid teostatavate ettevõtete meeskondade paremaks ja operatiivsemaks kaasamiseks piirkondade üleselt ning esitama selle Konkurentsiametile hiljemalt 01.02.2024.
5. Töötama välja tegevuskava kõikide hooldusvajadusega liinikoridoride hooldustööde teostamiseks ning esitama selle Konkurentsiametile hiljemalt 01.02.2024.

Konkurentsiamet on seisukohal, et Elektrilevi OÜ jaoks ei esine takistusi ettekirjutuse täitmiseks. Ka on tema käsutuses piisavad ressursid seadusest tulenevate nõuete täitmiseks. Konkurentsiamet kontrollib ettekirjutuse täitmist ning vajadusel tagab selle sunniraha rakendamise.

3) Kas Konkurentsiamet järgib talle seadusega pandud ülesannete täitmisel seda, et võrguettevõtja oleks võimeline tagama võrgu toimepidevuse ja täitma ka võrgu arendamise kohustust?

4) Kas võrgutasu on piisav selleks, et võrguettevõtja saaks teha vajalikke korrashoiutöid ja võrku arendada selleks, et tagada varustuskindlus ja täita toimepidevuse nõudeid?

Elektrituru õigusaktidest tulenevalt on võrgu toimepidevuse tagamise ja võrgu arendamise kohustuse puhul võrguettevõtja jaoks tegemist kõige olulisemate kohustustega, mida ta peab oma tegevuses täitma ning tavapärasel olukorras siinkohal Konkurentsiameti järelevalveks vajadus puudub. Samas, kuna võrguettevõtja võrgu toimepidevuse tagamine ja arenduskohtus on seotud ameti poolt kooskõlastatavate võrgutasudega, siis Konkurentsiamet sellega oma tegevuses arvestab. Elektrilevi OÜ hetkel kehtivad võrgutasud sisaldavad võrgu korrashoiuks ja arenduseks vajalikke ja põhjendatud kulusid ning investeeringuid vastavalt võrguettevõtja 2021. aastal taotletud mahtudele. Aastal 2024 võib ameti hinnangul Elektrilevi OÜ-le kooskõlastatud võrgutasu vajada korrigeerimist ning täpne suurus selgitatakse välja koos võrguettevõtjaga.

5) Kas jaotusvõrku on seni arendatud rahuldavas tempos? Kui leiate, et seda ei ole tehtud, siis mida peate peamiseks takistuseks?

Jaotusvõrgu arendusega on esinenud probleeme, mida kinnitab ka Konkurentsiameti poolt

2022. aastal läbiviidud järelevalvemenetlus seoses Elektrilevi OÜ tegevusega võrguteenuse osutamisest keeldumisega Hiiumaal. Nimetatud aruanne on kättesaadav ameti veebilehel.¹ Peamiseks takistuseks liitumisel on täiendavate tootmisvõimsuste puudus, pingeprobleemid ning võrguteenuse osutamiseks vajaliku edastamisvõimsuse puudumine. 2023. aasta oktoobri- ja detsembrikuus asetleidnud katkestusi põhjustasid peamiselt elektriliinidele kukkunud puud.

Elektrilevi OÜ-l on kohustus arendada võrku oma teeninduspiirkonnas viisil, et tagada võrguteenus nii tarbijatele, tootjatele jt võrgukasutajatele ning sealjuures ka ühendada võrguga oma teeninduspiirkonnas asuva turuosalise nõuetekohane elektripaigaldis. Seega on oluline, lisaks tarbimissuunalisele prognoosile ja rikkestatistikale, et võrku arendades võetakse arvesse ka hajatootmise kasvuprognoosi ning võrgu paindlikkuse, sh tarbimise juhtimise olemasolu ja kasutatavuse võimekust. Samuti seda, et jaotusvõrgu ilmastikukindlamaks muutmisel tõstetaks võrgu töökindlust.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Külli Haab
Regulatsiooniteenistuse juhataja-peadirektori asetäitja

Marilin Tilkson 667 2576
marilin.tilkson@konkurentsiamet.ee

Marek Piiraja 667 2541
marek.piiraja@konkurentsiamet.ee

¹Kättesaadav:https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/news-files/hiiumaa_jarelevalvemenetluse_aruanne_projekt_ak_eemaldatud.pdf